

Elusloomade transport

MTÜ Loomuse tagasiside ettepanekule Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusele, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seotud toimingute ajal ning millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1255/97 ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1/2005.

LOOMUS
LOOMADE NIMEL

Loomade eestkoste organisatsioon Loomus leiab, et elusloomade pikamaa transport tuleb lõpetada, sest

- loomade heaolu pikamaa transpordil ei ole võimalik tagada olenemata sellest, kui rangeid piiranguid sellele peale panna;
- EL elusloomade transporti käsitlevates andmetes on tõsised lüngad, mis näitab, et järelevalve ja võimalus tagada, et heaolu on tingimustest on kinni peetud, on sisuliselt võimatu.

Rõhutame, et loomade vedamise üldtingimuste esimeses punktis on kirjas, et loomi ei ole lubatud vedada ega lasta vedada viisil, mis põhjustab või võib neile tõenäoliselt põhjustada vigastusi või tarbetuid kannatusi. Sellest punktist tulenevalt ei tohiks elusloomade pikamaa transport üldse kõne alla tulla olenemata, mis tingimustel seda tehakse.

Täiendavalt toome välja kõige problemaatilisemad kohad muudatusettepanekus ja seda ümbritsevas arutelus:

Haavatavate loomade transport

Transporditavate elusloomade seas on ka eriti haavatavad loomad, nt võõrutamata loomad ja tiined loomad.

Sh transporditakse elusalt piimasektori soovimatuid isaseid vasikaid. Need väikesed loomad, sageli vaid kahe kuni kolme nädala vanused, on väga nõrgad. Nad ei söö veel tahket toitu ja nende immuunsüsteem pole täielikult välja arenenud. Uue ettepaneku põhjal oleks vasikate transport ka edaspidi lubatud. Kuni 5 nädala vanuseid ja alla 50 kg kaaluvaid vasikaid (mõlemad tingimused peavad olema täidetud) võib transportida, kui teekonna kogupikkus on maksimaalselt 19 tundi ja autos saavad vasikad piimajooke.

Täiendavalt on toodud, et kui osa võõrutamata vasikate, lamba- ja kitsetalade, põrsaste ja varssade veoteekonnast toimub meritsi, ei arvestata seda teekonna osa teekonna kestuse hulka, mis kindlasti ei ole vastuvõetav.

Lisaks transporditakse ka tiineid mullikaid. Mullikas hakkab piima tootma vaid mõne kuu jooksul pärast saabumist (pärast poegimist), mis tähendab, et ostja ei pea kaua ootama, et saada osa tootest saadavatest eelistest, st piimast. See tähendab, et juba mõne kuu jooksul on ostjal vasikas, kellest emaslooma korral saab mullikas, kes võib ise tiineks jääda (või saada tapapulliks). Nii saab mullika ostja kaks looma ja lisaks ka piima.

Haavatavate loomade, sh võõrutamata loomade ja tiinete loomade, elustransport tuleb keelustada. Ka eelnõu muudatusettepaneku seletuskirjas konsultatsioonide peamiste

tulemuste all on kirjas, et **EL kodanikud toetavad haavatavate elusloomade vedamise keelustamist.**

Elusloomade eksport EL-st

Muudatusettepanekus on kirjas, et määrust tuleb kohaldada ka loomade veo suhtes, mis algab liidu territooriumil, ja olenemata sellest, kas sihtkoht asub liidu territooriumil või kolmandas riigis, mis on muidugi õige, ent tekitab omakorda järelevalve küsimuse. Täiendavalt on toodud, et see laiendus peaks kehtima vaid teatud liikidele, sh väikemäletsejalised, hobuslased, veised, sead, kodulinnud, küülikud ja veeloomad, nimelt kalad, peajalgseid ja kümnejalalised. **Loomade heaolu peaks olema siiski tagatud kõikidele loomadele, keda veetakse kolmandatesse riikidesse.**

Eelnõu muudatusettepaneku seletuskirjas konsultatsioonide peamiste tulemuste all on kirjas, et **EL kodanikud toetavad kolmandatesse riikidesse elusloomade ekspordi keeldu. Seda pooldab ka Loomus.**

Transporditingimuste kontroll ja järelevalve, sh temperatuur

Muudatusettepanekus on punkt, mis hõlmab pikamaa transpordi heakskiitmist lähtuvalt ilmaennustustest, mis on saanud loomatööstuselt pigem negatiivse tagasiside. Nõustume, et olulisem on mõõta temperatuuri sõiduvahendis sees, sest see võib oluliselt erineda välistemperatuurist. **Samas aitab ilmaennustus lisameetmena oluliselt kontrollile kaasa.** Nagu ka muudatusettepanekus on välja toodud on äärmuslikes temperatuuritingimustest elusloomade vedamine praegugi probleem ning sõiduki sisetemperatuuri mõõtmine teekonna jooksul on osutunud keerukaks. **Reaalne kontroll, millistes tingimustes elusloomi pikki vahemaid transporditakse, peab olema palju tugevam, täpsem ja järjepidevam.**

Teekonna pikkuse piirangud kehtivad vaid maismaa- ja raudteeveo korra

Muudatusettepanekus on välja toodud teekonna pikkuse ülemised piirid vaid maismaa- ja raudteeveo puhul, st välja jääb elusloomade vedu mere või õhu kaudu. See annab vabad käed vedada loomi ükskõik kui kaugele ja ükskõik kui kaua seni, kuni seda ei tehta mõõda maad. Eurobaromeetri andmete põhjal leiab 69% Eesti kodanikest, et sõiduaega elusloomade ELi-sisesel või EList väljapoole transportimisel tuleks piirata ning muudatusettepaneku seletuskirjas on, et ELi kodanikud toetavad teekonna kestuste piiramist. **Need piirangud peaksid kehtestama iga transpordiliigi puhul, mitte vaid maantee- ja raudteeveo puhul.**

Muudatusettepanekust on välja jäetud mitmed loomad, nt dekoratiivkalad ja loomkatsetes kasutatavad loomad

Määruse kohaldamisalast on välja jäetud dekoratiivkalad, kuna dekoratiivkalade vedamisel olevat harva märkimisväärset riski loomade heaolule, kuna neid transporditakse enamasti lühikesi vahemaid.

Välja jäävad ka loomkatsetes kasutatavad loomad, kuna “Lähtuvalt rangetest nõuetest teadusuuringute ja katsete jaoks vajalike loomade kvaliteedile avaldavad mis tahes kompromissid loomade tervise või heaolu valdkonnas nende loomade sihtkohta saabumisel otsest mõju võimalusele kasutada neid kõnealusel otstarbel.”

Loomade heaolu ei tohi jääda tagaplaanile sõltuvalt sellest, mis eesmärgil inimene loomi ära kasutab. Loomade heaolu peaks lähtuma loomast, mitte tema ära kasutamise viisist või eesmärgist.

Kallutatud arutelu loomatööstuse ümber

15. veebruaril toimunud arutelul oli palju juttu sellest, kuidas Eestis loomatööstust elus hoida. Samas intensiivne loomatööstus on kahjulik nii keskkonnale kui ka muidugi loomadele ning Eesti inimene tarbib kordades rohkem liha kui Tervise Arengu Instituudi soovitude põhjal oleks tervislik. Need on faktid, mida lihatööstus arusaadavatel põhjustel soovib ignoreerida, ent riigi poolt ootaks suurema pildi nägemist ja faktide mitteignoreerimist. Kindlasti ei tohi põllumajandusloomade arvu veelgi suurendada.

Nii Eesti kui ka laiemalt Euroopa kodanikud on öelnud oma seisukoha, et elusloomade pikamaa transporti peab piirama ning loomatööstuses kasutatavate loomade heaolu peab parandama. **Riik peaks lähtuma oma kodanike soovist ja väärtushinnangutest, mitte soovist loomade heaolu ja elu arvelt teenida.**

Arutelu loomatööstuse tuleviku ümber peaks liikuma selles suunas, kuidas tööstusharu vähendada ja mida jätkusuutlikumat selle asemel teha (nt köögiviljakasvatus, alternatiivsete valguallikate arendamine).

Täiendavat lugemist:

- [A data dump of suffering: The EU's long-distance trade in farm animals exposed](#) (Eurogroup for Animals, Compassion in World Farming)
- [Elusloomade vedu ELis: väljakutsed ja võimalused](#) (Euroopa Kontrollikoda)
- [Business case: the benefits of a carcass over a live animal trade](#) (Human Behaviour Change for Life)
- [7 olulist fakti elusloomade transpordi juhmusest](#) (Loomus)
- [Attitudes of Europeans towards animal welfare](#) (Eurobarometer)

LOOMUS
LOOMADE NIMEL